

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
& ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΓΕΝΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ
ΜΕΛΕΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ ΓΙΑ
ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΚΟΙΝΗΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ (Κ.Α.Π)

Αύγουστος 2007

Όπως είναι γνωστό, προκειμένου να αξιολογηθεί η επίδραση της νέας Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (Κ.Α.Π) και τα γενικότερα νέα δεδομένα στον αγροτικό τομέα, με απόφαση της πολιτικής ηγεσίας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων καταρτίστηκαν 13 περιφερειακές μελέτες, μία για κάθε διοικητική περιφέρεια της χώρας από αναδόχους σύνταξης που επελέγησαν μετά από διενέργεια Διεθνών Δημόσιων Διαγωνισμών.

Κάθε ανάδοχος έπρεπε αφενός να καταγράψει την υφιστάμενη κατάσταση σε όλους τους νομούς της κάθε περιφέρειας και αφετέρου να ολοκληρώσει τη διαβούλευση με τους συλλογικούς φορείς (αυτοδιοικητικούς, συνεταιριστικές οργανώσεις, επιμελητήρια, κ.λπ.) και να ενσωματώσει τις θετικές προτάσεις, παρατηρήσεις, επισημάνσεις τους, αξιοποιώντας παράλληλα τα δεδομένα της περιοχής, της επιστημονικής έρευνας καθώς και τις οδηγίες των αρμόδιων Διευθύνσεων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων στο τελικό παραδοτέο κείμενο της μελέτης.

Παρακάτω παραθέτουμε για ενημέρωση κάθε ενδιαφερομένου τις κυριότερες από τις προτεινόμενες στη μελέτη προτάσεις και αναγκαίες παρεμβάσεις για τον πρωτογενή, δευτερογενή και τριτογενή τομέα καθώς και την επίδραση τους στο φυσικό και πολιτισμικό περιβάλλον.

ΣΤΟΧΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

Στην επιλογή των αναπτυξιακών παρεμβάσεων ελήφθη υπόψη η **βαρύνουσα σημασία του πρωτογενή τομέα στην ανάπτυξη των οικονομικών δραστηριοτήτων των περιοχών και η συσχέτιση με τους υπόλοιπους οικονομικούς τομείς.**

Ο μακροπρόθεσμος στρατηγικός στόχος του προγράμματος είναι:

Η ολοκληρωμένη και βιώσιμη ανάπτυξη των περιοχών της Περιφέρειας με τρόπο, τέτοιο ώστε να εξασφαλιστεί η οικονομική και κοινωνική αναβάθμισή τους μέσω της αναδιάρθρωσης των καλλιεργειών και του εκσυγχρονισμού των υφιστάμενων παραγωγικών συστημάτων, της διαφύλαξης των φυσικών της πόρων και της ανάδειξης των στοιχείων που συνθέτουν τη φυσική και πολιτιστική της κληρονομιά.

Οι γενικοί στόχοι είναι:

- Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας και της δασοκομίας
- Βελτίωση του περιβάλλοντος και της υπαίθρου
- Βελτίωση της ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιοχές και ενθάρρυνση της διαφοροποίησης της οικονομικής δραστηριότητας

Οι παραπάνω στόχοι εξειδικεύονται σε ειδικούς στόχους:

- Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας και της δασοκομίας μέσω της παροχής στήριξης για αναδιάρθρωση, ανάπτυξη και καινοτομία. Ειδικότερα:
 - ο προαγωγή της γνώσης και βελτίωση του ανθρώπινου δυναμικού
 - ο αναδιάρθρωση και ανάπτυξη του φυσικού δυναμικού, διατήρηση της σχέσης μεταξύ της φυτικής και ζωικής παραγωγής καθώς και προαγωγή της καινοτομίας
 - ο βελτίωση της ποιότητας της γεωργικής παραγωγής και των προϊόντων.
- Βελτίωση του περιβάλλοντος και της υπαίθρου μέσω της παροχής στήριξης για τη διαχείριση της γης. Ειδικότερα:
 - ο αειφορική χρήση της γεωργικής γης
 - ο αειφορική χρήση της δασικής γης.

- Βελτίωση της ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιοχές και ενθάρρυνση της διαφοροποίησης της οικονομικής δραστηριότητας. Ειδικότερα:
 - ο διαφοροποίηση της αγροτικής οικονομίας
 - ο βελτίωση της ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιοχές
 - ο κατάρτιση και ενημέρωση.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ

Η πρόταση της συνολικής στρατηγικής για την αναδιάρθρωση των καλλιεργειών των επιλεγμένων περιοχών παρέμβασης της περιφέρειας Ηπείρου βασίζεται στα γεωγραφικά, οικονομικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά των περιοχών παρέμβασης, σε συνδυασμό με τους διαθέσιμους πόρους, τη φυσική κληρονομιά και την αρχαιολογική/πολιτιστική παράδοση, οι οποίες προδιαγράφουν τις κατευθύνσεις για την εφαρμοζόμενη στρατηγική ανάπτυξης.

- τις ανάγκες και τις δυνατότητες του πρωτογενή τομέα για αύξηση της προστιθέμενης αξίας και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του
- τις παραγωγικές ιδιομορφίες όσον αφορά στη βιωσιμότητα των εκμεταλλεύσεων, και τέλος
- τις προτεραιότητες των αγροτικών νοικοκυριών όπως αυτές εκφράζονται μέσω της αναζήτησης συμπληρωματικών δραστηριοτήτων για την εξασφάλιση των απαραίτητων κοινωνικών εξυπηρετήσεων.

Με βάση προεπιλεγμένα κριτήρια που αφορούν τις ιδιαιτερότητες και την ενδοπεριφερειακή διαφοροποίηση των περιοχών της Περιφέρειας προσδιορίστηκαν, κατά κύριο λόγο, πέντε περιοχές παρέμβασης στην Περιφέρεια Ηπείρου. Οι περιοχές αυτές είναι οι εξής:

Πρώτη περιοχή παρέμβασης: ορεινός όγκος Ιωαννίνων – Άρτας – Πίνδου – Τζουμέρκων

Βασικό κλάδο παραγωγής του πρωτογενή τομέα αποτελεί η αιγοπροβατοτροφία και ακολουθούν η αγελαδοτροφία εκτατικής μορφής (κρεατοπαραγωγικής κατεύθυνσης), η δασοκομία, οι αμπελώνες και οι αγροτουριστικές δραστηριότητες.

Συνοπτικά παρατίθενται οι βασικότερες ανάγκες της περιοχής ως προς την αγροτική ανάπτυξη:

- Οργάνωση και εκσυγχρονισμός των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων (αιγοπροβατοτροφία), σε συνδυασμό με τη ποιοτική αναβάθμιση του παραγόμενου προϊόντος.
- Δημιουργία και επέκταση των υποδομών αγροτικής οδοποιίας και αγροτικού εξηλεκτρισμού.
- Παροχή ενισχύσεων για την εγκατάσταση παγολεκάνων (αυτόψυκτες δεξαμενές πρόψυξης για την ψυχρυσυντήρηση του γάλακτος) και τη χρησιμοποίηση ειδικών ισόθερμων βυτίων για τη μεταφορά του γάλακτος, που θα πληρούν τις απαιτήσεις για παραγωγή προϊόντος ποιοτικών χαρακτηριστικών.
- Παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης και κατάρτισης προς τους κτηνοτρόφους, ώστε να αποκτήσουν τις απαραίτητες δεξιότητες και ικανότητες για βελτίωση της παραγωγικής τους δραστηριότητας.
- Εγκατάσταση νέων γεωργών στον κλάδο παραγωγής με παράλληλη συνταξιοδότηση των γηραιότερων.
- Παροχή ενισχύσεων για ενασχόληση με μη παραγωγικές δραστηριότητες και δραστηριότητες αγροτουρισμού καθώς και για τη δημιουργία κατάλληλων μονάδων επεξεργασίας, αποθήκευσης και συντήρησης του παραγόμενου προϊόντος όσον αφορά στον κλάδο της δασοκομίας.

Δεύτερη περιοχή παρέμβασης: οροπέδιο - λεκανοπέδιο Ιωαννίνων

Βασικό κλάδο παραγωγής του πρωτογενή τομέα αποτελεί η πτηνοτροφία και ακολουθούν η αγελαδοτροφία εντατικής μορφής (γαλακτοπαραγωγικής κατεύθυνσης), οι αμπελώνες και οι αροτράιες καλλιέργειες.

Συνοπτικά παρατίθενται οι σημαντικότερες ανάγκες της περιοχής ως προς την αγροτική ανάπτυξη:

- Διατήρηση και περαιτέρω ανάπτυξη των βασικών κλάδων παραγωγής (πτηνοτροφία, αγελαδοτροφία γαλακτοπαραγωγικής κατεύθυνσης, αροτράιες καλλιέργειες και αμπελώνες), μέσω της αναβάθμισης και δημιουργίας υποδομών, προσανατολισμένων τόσο στην ορθή διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος όσο και στην κοινωνικοοικονομική βιωσιμότητα της ευρύτερης περιοχής.
- Κατασκευή υποδομών διαχείρισης και επεξεργασίας λυμάτων και αποβλήτων, ειδικότερα αυτών των πτηνοτροφείων.

- Εκσυγχρονισμός των κτηνοτροφικών και γεωργικών εκμεταλλεύσεων.
- Ενίσχυση της παραγωγής ζωοτροφών στην περιοχή παρέμβασης.
- Παροχή οικονομικών κινήτρων για την εξασφάλιση της βιωσιμότητας των αροτραίων καλλιεργειών
- Προσανατολισμός των επιχειρήσεων τόσο του πρωτογενή όσο και του δευτερογενή τομέα για παραγωγή επώνυμων προϊόντων ονομασίας προέλευσης (Π.Ο.Π.).

Τρίτη περιοχή παρέμβασης: πεδιάδα της Άρτας

Οι βασικοί κλάδοι παραγωγής του πρωτογενή τομέα είναι η καλλιέργεια εσπεριδοειδών και ειδικότερα των πορτοκαλιών, η ελαιοκομία, οι αροτραίες καλλιέργειες, η χοιροτροφία με καθετοποιημένες και ορθολογικά οργανωμένες μονάδες καθώς και η πτηνοτροφία, η οποία αποτελεί την πιο οργανωμένη δομή της κτηνοτροφίας της περιοχής.

Συνοπτικά παρατίθενται οι βασικότερες ανάγκες της περιοχής ως προς την αγροτική ανάπτυξη:

- Αναδιάρθρωση – ανασύσταση της καλλιέργειας των εσπεριδοειδών, με έμφαση στα πορτοκάλια, με ποικιλίες που ανταποκρίνονται, τόσο στις απαιτήσεις της αγοράς, όσο και στη βελτίωση της ποιότητας του προϊόντος και της διεύρυνσης της περιόδου προσφοράς, σε συνδυασμό πάντοτε και με εναλλακτικές καλλιέργειες (αρωματικά και ανθοκομικά φυτά).
- Αύξηση του βαθμού αξιοποίησης του παραγόμενου προϊόντος από τις μεταποιητικές επιχειρήσεις, με τη δημιουργία εγκαταστάσεων τυποποίησης και συντήρησης της παραγωγής, στην υποστήριξη της ανταγωνιστικότητας της παραγωγής βρώσιμων ελιών, μέσω συστημάτων τυποποίησής της.
- Ενδυνάμωση της παραγωγικότητας των αροτραίων καλλιεργειών.
- Αξιοποίηση της δυναμικότητας που εμφανίζει ο κλάδος της μελισσοκομίας.

Τέταρτη περιοχή παρέμβασης: παραλιακή ζώνη Πρέβεζας – Θεσπρωτίας

Η περιοχή χαρακτηρίζεται από τις εκτεταμένες ελαιοκαλλιέργειες και καλλιέργειες κηπευτικών (υπαίθριες και θερμοκηπιακές), ειδικά στην Πρέβεζα.

Συνοπτικά παρατίθενται οι βασικότερες ανάγκες της περιοχής ως προς την αγροτική ανάπτυξη:

- Βελτίωση της ποιότητας του παραγόμενου προϊόντος, κυρίως όσον αφορά στον κλάδο της ελαιοκομίας, με την προώθηση νέων τεχνικών και μεθόδων παραγωγής, σε συνδυασμό με παρεμβάσεις που αποσκοπούν στην προστασία του περιβάλλοντος.
- Δημιουργία και εκσυγχρονισμό των εγκαταστάσεων διαχείρισης των λυμάτων, κυρίως αυτών των ελαιοτριβείων.
- Δημιουργία προοπτικών βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας του μεταποιητικού τομέα μέσω επενδύσεων, που σχετίζονται με την τυποποίηση και ταυτοποίηση του προϊόντος και ιδίως του ελαιολάδου.
- Μείωση του κόστους παραγωγής των θερμοκηπιακών προϊόντων και εισαγωγή εναλλακτικών μορφών ενέργειας καθώς και στην προαγωγή της τάσης- των παραγωγών της περιοχής να ενασχοληθούν και με μη παραγωγικές δραστηριότητες και ειδικότερα με τον αγροτουρισμό.

Πέμπτη περιοχή παρέμβασης: ενδοχώρα Πρέβεζας – Θεσπρωτίας

Κύρια παραγωγική δραστηριότητα είναι η αιγοπροβατοτροφία, η οποία συμπληρώνεται με τις αροτράιες καλλιέργειες με κύριο προϊόν τη μηδική, ενώ μεγάλο πλεονέκτημα της περιοχής αποτελεί η ύπαρξη βοσκοτόπων που εξασφαλίζουν βόσκηση την μεγαλύτερη περίοδο του χρόνου.

Συνοπτικά παρατίθενται οι βασικότερες ανάγκες της περιοχής ως προς την αγροτική ανάπτυξη:

- Βελτίωση του συνεχώς αναπτυσσόμενου κλάδου της αιγοπροβατοτροφίας.
- Διατήρηση της βιωσιμότητας των αροτράιων καλλιεργειών για τη στήριξη του αιγοπροβατοτροφικού τομέα καθώς και τη προώθηση για διαφοροποίηση της αγροτικής οικονομίας, αναδεικνύοντας ταυτόχρονα την πλούσια πολιτιστική και φυσική κληρονομιά της περιοχής.
- Δημιουργία κινήτρων για εγκατάσταση νέων γεωργών στον κλάδο παραγωγής αιγοπροβατοτροφίας με παράλληλη συνταξιοδότηση των γηραιότερων. Εκσυγχρονισμός των κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων με την εισαγωγή νέων τεχνολογιών και συστημάτων αυτοματισμού, στη προώθηση της ανταγωνιστικότητας των παραγόμενων προϊόντων, μέσω νέων τεχνικών και μεθόδων παραγωγής, σε συνδυασμό με παρεμβάσεις που αποσκοπούν στην προστασία του περιβάλλοντος. Παροχή κινήτρων προς τους παραγωγούς για

ενασχόληση με την καλλιέργεια αρωματικών φυτών, η παραγωγή των οποίων είναι ενδεδειγμένη για την εν λόγω περιοχή παρέμβασης.

Κατόπιν αυτών οι στόχοι που έχουν τεθεί για την ολοκληρωμένη ανάπτυξη του Αγροτικού Χώρου της Περιφέρειας Ηπείρου με βάση τις ιδιαιτερότητες, τα προβλήματα και τις προοπτικές κάθε μιας από τις πέντε περιοχές παρέμβασης εξειδικεύονται ανά τομέα και κλάδο, μέσω των κατωτέρω ενδεικτικών παρεμβάσεων:

A. ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

ΦΥΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

1. Εσπεριδοειδή

- Τόνωση των ελληνικών εξαγωγών (0,5-4%) στις αγορές της Γαλλίας, της Αγγλίας και της Ιρλανδίας με τη χρήση κατάλληλων μεταφορικών μέσων (πλοία ψυγεία ή ψυγεία containers επί των πλοίων) αντί των φορτηγών αυτοκινήτων ψυγείων. Στο πλαίσιο αυτό είναι αναγκαία η αναδιάρθρωση των εσπεριδοειδών και η αύξηση της παραγωγής τους
- Διατήρηση των εξαγωγών στην αγορά της Γερμανίας, Αυστρίας και Ολλανδίας
- Βασικές ποικιλίες πορτοκαλιών που καλλιεργούνται στις περιοχές παρέμβασης αφορούν στις W. NAVEL (Μέρλιν) και τα Κοινά (ένσπερμα). Σε περίπτωση ανασύστασης επιθυμητές ποικιλίες είναι οι VALENCIA, και οι πρώιμες NAVELINA, NEW HALL, σε ποσοστό της τάξεως περίπου 50%. Οι ποικιλία VALENCIA LATE ζητείται από τις αγορές νωπών (τα μεγάλα μεγέθη) αλλά και από τη βιομηχανία χυμών (μικρά μεγέθη). Οι ποικιλίες NAVELINA, NEW HALL είναι πρώιμες και ανθεκτικές στην καρπόπτωση από ανέμους και συνιστώνται γενικώς για όλες τις πρώιμες περιοχές της χώρας για έναρξη των συγκομιδών όσο πιο γρήγορα στις αρχές του φθινοπώρου
- Ανασύσταση / αναδιάρθρωση των πορτοκαλιών μέσω δυο ενεργειών, την εκρίζωση και την καρπότμηση, που απαιτούν διαφορετική χρονική περίοδο από το έτος παρέμβασης μέχρι το έτος καρποφορίας, έτσι ώστε το οικονομικό αποτέλεσμα να καλύπτει τουλάχιστον το κόστος της διατήρησης της φυτείας
- Ανασύσταση / αναδιάρθρωση ανεξάρτητα από το εύρος και τη διάρκειά τους, που είναι συνδεδεμένες με χρηματοδότηση, σύμφωνα με πλαίσιο όρων και δεσμεύσεων σε όλες τις επιμέρους ενέργειες και έλεγχο για την τήρησή τους

- Υλοποίηση της ανασύστασης/ αναδιάρθρωσης της καλλιέργειας των πορτοκαλιών βάσει σχεδίου ανασύστασης από το οποίο επιδιώκεται, αφενός μεν η αλλαγή στη διάρθρωση των ειδών, στην έκταση και στην παραγωγή της καλλιέργειας εσπεριδοειδών, αφετέρου η αλλαγή στην ποικιλιακή σύσταση των ειδών, η βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων και η διεύρυνση της περιόδου προσφοράς έτσι ώστε να επιτευχθεί:
 - ο συνεχής προώθηση στην εγχώρια, κοινοτική και διεθνή αγορά
 - ο ικανοποιητικές τιμές για τους παραγωγούς και προσιτές για τους καταναλωτές
 - ο αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση της προδιαγραφόμενης ροής των εισαγωγών
 - ο αύξηση της σημασίας του κλάδου στην τοπική γεωργική οικονομία
- ενίσχυση, εκσυγχρονισμός εξοπλισμού για τη βελτίωση της παραγωγής, της συλλογής και της μεταφοράς του προϊόντος καθώς και την προστασία από τους παγετούς, όπως επίσης χρηματοδότηση για τη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας με στόχο τη μείωση του κόστους παραγωγής
- ενίσχυση για μετατροπή των συμβατικών καλλιεργειών σε βιολογικές
- Δημιουργία άνοσου και πιστοποιημένου πολλαπλασιαστικού υλικού για την αντιμετώπιση της ίωσης TRISTEZA.

2. Ακτινίδια

- Δυνατότητα αντικατάστασης της προβληματικής καλλιέργειας πορτοκαλιών με ακτινίδια
- Ενίσχυση για μετατροπή των συμβατικών καλλιεργειών σε βιολογικές.

3. Ελαιοκομία

(κυρίως στους Νομούς Άρτας, Πρέβεζας και Θεσπρωτίας)

- Απόκτηση νέου εξοπλισμού συλλογής και μεταφοράς του προϊόντος
- Ενίσχυση για μετατροπή των συμβατικών καλλιεργειών σε βιολογικές.

4. Θερμοκηπιακές καλλιέργειες

(Κυρίως των νοτιότερων Νομών της Ηπείρου Άρτας και Πρέβεζας)

Ο τομέας των κηπευτικών και ανθοκομικών καλλιεργειών κρίνεται ιδιαίτερα

σημαντικός για την γεωργική ανάπτυξη, κυρίως, των δύο νοτιότερων Νομών της Ηπείρου (Ν. Άρτας, Ν. Πρεβέζης) που διαθέτουν πεδινές εκτάσεις, χαρακτηρίζονται από ήπιο κλίμα και αποτελούν την πλέον κοντινή πύλη εξόδου προς τις χώρες της Δυτικής Ευρώπης, γεγονός που διευκολύνει σημαντικά τις εξαγωγές νωπών οπωροκηπευτικών και ανθέων. Επίσης τα παραγόμενα προϊόντα δεν προσκρούουν σε περιοριστικούς κανονισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ποσοτώσεις, κ.λπ.).

Ειδικότερα προτείνονται παρεμβάσεις:

- για την απόκτηση τεχνολογικά προηγμένου εξοπλισμού υλικών κατασκευής των θερμοκηπιακών μονάδων
- που αφορούν επενδύσεις σε εναλλακτικές μορφές ενέργειας (φωτοβολταϊκά, βιοαέριο)
- μετατροπής συμβατικών καλλιεργειών σε βιολογικές.

5. Αροτραίες καλλιέργειες

- περαιτέρω ενίσχυση της καλλιέργειας κτηνοτροφικών φυτών και ειδικότερα της καλλιέργειας μηδικής έναντι του αραβοσίτου σε ποσοστό της τάξεως του 20%, εξαιτίας του γεγονότος ότι ως εισροές συμβάλουν στη μείωση του κόστους για την ανάπτυξη της κτηνοτροφίας μέσω επενδύσεων που περιλαμβάνουν καλλιεργητικό εξοπλισμό και αρδευτικά συστήματα
- προώθηση των κτηνοτροφικών ψυχανθών (πίσσα, βίκος, τριφύλλι, κτηνοτροφικά κουκιά), στο πλαίσιο της εφαρμογής της αμειψισποράς και την εξοικονόμηση των υδατικών πόρων
- μετατροπή της συμβατικής καλλιέργειας της μηδικής σε βιολογική.

6. Αρωματικά & φαρμακευτικά φυτά

- Προτείνεται η επέκταση της δραστηριότητας σε συνδυασμό με τη δημιουργία συσκευαστηρίου για αυτά.
- Καλλιέργεια των αρωματικών – φαρμακευτικών φυτών προς αντικατάσταση καλλιεργειών όπως είναι το βαμβάκι και το σιτάρι.

7. Αμπελώνες (κυρίως στις περιοχές Ζίτσας και Μετσόβου στο Νομό Ιωαννίνων)

- επέκταση καλλιεργειών με βιολογικές μεθόδους παραγωγής
- πιστοποίηση των παραγόμενων οίνων

- δραστηριότητες ενημέρωσης και προώθησης του προϊόντος.
- 8. Δασοκομία** (Ορεινού όγκου Ιωαννίνων – Πίνδου - Τζουμέρκων)
- Ενίσχυση μεμονωμένων δασεργατών για την προμήθεια εξοπλισμού, υλοτόμησης και πρώτης επεξεργασίας των προϊόντων αυτής, μέσω φόρτωσης και μεταφοράς προϊόντων ξύλευσης, χώρων αποθήκευσης και προστασίας της ξυλείας κ.α.

ΖΩΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

1. Αιγοπροβατοτροφία

- Προώθηση της συμβουλευτικής και επιστημονικής υποστήριξης των απασχολουμένων του κλάδου σε τομείς μεθόδων παραγωγής και εισαγωγής νέων τεχνολογιών και καινοτομικών προϊόντων, διαχείρισης, προβολής και εμπορίας καθώς επίσης σε θέματα για την προστασία του περιβάλλοντος και τη καλή διαβίωση των ζώων
- Παρεμβάσεις σε επίπεδο γεωργικής εκμετάλλευσης που σχετίζονται με τον εκσυγχρονισμό, τη βελτίωση του τεχνολογικού επιπέδου των κτηνοτροφικών μονάδων και την ανατροπή της ηλικιακής πυραμίδας υπέρ των νέων ατόμων
- Βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων μέσω της ανάπτυξης νέων προϊόντων, επεξεργασιών και τεχνολογιών
- Εκπλήρωση πρότυπων με βάση την κοινοτική νομοθεσία και συμμετοχή γεωργών σε συστήματα για την ποιότητα των τροφίμων
- Δραστηριότητες ενημέρωσης και προώθησης
- Προώθηση της βιολογικής κτηνοτροφίας.

2. Αγελαδοτροφία κρεατοπαραγωγικής κατεύθυνσης

(στην ευρύτερη περιοχή του Ορεινού όγκου Ιωαννίνων – Άρτας – Πίνδου – Τζουμέρκων)

- Παρεμβάσεις σε επίπεδο γεωργικής εκμετάλλευσης που σχετίζονται με την εγκατάσταση νέων γεωργών και την πρόωρη συνταξιοδότηση
- Εκσυγχρονισμός ή κατασκευή σταβλικών εγκαταστάσεων και ανανέωση των συστημάτων παραγωγής
- Σύνδεση και ανάπτυξη της μεταποιητικής δραστηριότητας

- Βελτίωση της ποιότητας του προϊόντος
- Συνεργασία για την ανάπτυξη νέων προϊόντων, επεξεργασιών και τεχνολογιών
- Εφαρμογή πρότυπων με βάση την κοινοτική νομοθεσία
- Δραστηριότητες ενημέρωσης και προώθησης
- Συμμετοχή γεωργών σε συστήματα για την ποιότητα των τροφίμων (HACCP, ISO).

3. Αγελαδοτροφία γαλακτοπαραγωγικής κατεύθυνσης (αφορά κυρίως το οροπέδιο Ιωαννίνων)

- Παρεμβάσεις σε επίπεδο εκμετάλλευσης που αφορούν στον εκσυγχρονισμό των εγκαταστάσεων των μονάδων παραγωγής και του απαραίτητου εξοπλισμού, που συμπληρώνονται από επενδύσεις με στόχο την προστασία του περιβάλλοντος και τη καλή διαβίωση των ζώων
- Εφαρμογή πρότυπων με βάση την κοινοτική νομοθεσία
- Εγκατάσταση νέων γεωργών
- Όσον αφορά στις παρεμβάσεις αναβάθμισης της ποιότητας του γάλακτος αυτό επιτυγχάνεται μέσω συμμετοχής γεωργών σε συστήματα για την ποιότητα των τροφίμων καθώς και δραστηριοτήτων ενημέρωσης και προώθησης αλλά και από τη μετατροπή της συμβατικής παραγωγής σε βιολογική.

4. Χοιροτροφία (αφορά κυρίως Άρτα – τρίγωνο Φιλιπιάδας)

- Εγκατάσταση νέων αγροτών
- Εκσυγχρονισμός γεωργικών (διαχείριση αποβλήτων).

5. Πτηνοτροφία (αφορά κυρίως οροπέδιο Ιωαννίνων και πεδιάδας Άρτας και διάσπαρτα τις ημιορεινές περιοχές Πωγωνίου, Κόνιτσας, Μετσόβου και Τζουμέρκων)

- Μετεγκατάσταση πτηνοτροφικών μονάδων λόγω περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

B. ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

Εσπεριδοειδή

- Ίδρυση νέων μονάδων μεταποίησης – τυποποίησης – εμπορίας προϊόντων και προϊόντων ειδικών ποιοτικών προδιαγραφών, με την προϋπόθεση ότι η πρώτη ύλη θα προέρχεται από την ανασύσταση – αναδιάρθρωση της καλλιέργειας πορτοκαλιών και επιπλέον θα δημιουργηθούν οι κατάλληλες προϋποθέσεις και συνθήκες τόσο για την διάθεσή τους στην αγορά όσο και για την επίτευξη καλύτερων τιμών. Ειδικότερα προτείνεται ίδρυση μεταποιητικής μονάδας χυμοποίησης εσπεριδοειδών στην περιοχή «Πεδιάδα της Άρτας»
- Ανάπτυξη συνεργασιών μεταξύ παραγωγών του πρωτογενούς τομέα και των επιχειρήσεων της μεταποίησης, με σκοπό τον προσανατολισμό της παραγωγής στις απαιτήσεις της αγοράς.

Ελαιοκομικά προϊόντα

- Ίδρυση μονάδων τυποποίησης - εμπορίας ελαιολάδου και βρώσιμων ελιών (κυρίως προώθηση των προϊόντων ΠΟΠ) καθώς και περαιτέρω εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων ελαιοτριβείων, με επενδύσεις προσανατολισμένες στην προστασία του περιβάλλοντος και σε συστήματα που αυξάνουν την ποιότητα των μεταποιημένων προϊόντων.

Οινοποιεία

- Αξιοποίηση των ιδιαίτερων δυνατοτήτων βελτίωσης στη γκάμα των προϊόντων και στην πραγματοποίηση εξαγωγών
- Ίδρυση μονάδων οινοποιίας (προώθηση των τοπικών προϊόντων) καθώς και περαιτέρω εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων οινοποιείων, με επενδύσεις προσανατολισμένες στην προστασία του περιβάλλοντος και σε συστήματα που αυξάνουν την ποιότητα των μεταποιημένων προϊόντων.

Ζωοτροφές και κτηνοτροφικά φυτά

- Ίδρυση και εκσυγχρονισμός μονάδων επεξεργασίας και συσκευασίας ζωοτροφών.

Προϊόντα δασοκομίας

- Καθετοποίηση επεξεργασίας των προϊόντων της υλοτομίας με στόχο τη δημιουργία επιπλέον εισοδήματος
- Έρευνα για τη δημιουργία πριστηρίου ξυλείας
- Ίδρυση και εκσυγχρονισμός μονάδων επεξεργασίας δασικών προϊόντων όπως

ξύλου, ρητίνης κ.λπ, με επενδύσεις σχετικές με εγκαταστάσεις αποθήκευσης δασικών προϊόντων και προστατευτικής επεξεργασίας – ξήρανσης και συντήρησης της ξυλείας.

ΖΩΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Επιχειρήσεις επεξεργασίας γάλακτος

- Στους τομείς αιγοπροβατοτροφίας και αγελαδοτροφίας γαλακτοπαραγωγικής κατεύθυνσης προτείνονται παρεμβάσεις κυρίως για τον περαιτέρω εκσυγχρονισμό των μεταποιητικών επιχειρήσεων γάλακτος σε συστήματα επεξεργασίας και τυποποίησης. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην επέκταση εγκαταστάσεων παγολεκανών (αυτόψυκτες δεξαμενές πρόψυξης για την ψυχοσυντήρηση του γάλακτος) και στην αγορά ειδικών ισόθερμων βυτίων για τη μεταφορά του
- Ίδρυση μικρών τυροκομείων με προτεραιότητα στις ορεινές περιοχές και σε περιπτώσεις όπου αποδεδειγμένα διαπιστώνονται ανάγκες.

Επιχειρήσεις αιγοπροβατοτροφίας και αγελαδοτροφίας κρεατοπαραγωγικής κατεύθυνσης

- Ίδρυση σφαγείων μόνο σε περιπτώσεις που αποδεδειγμένα υπάρχει ανάγκη (ορεινή Άρτα) και μονάδων επεξεργασίας κρέατος στις περιοχές δραστηριοποίησης του πρωτογενούς τομέα, με επενδύσεις προσανατολισμένες στη διασφάλιση των συνθηκών υγιεινής και στη ορθή διαχείριση των υπολειμμάτων σφαγείου.

Χοιροτροφία

- Εκσυγχρονισμός μεγάλων σφαγείων επεξεργασίας και τυποποίησης χοίρειου κρέατος, με επενδύσεις προσανατολισμένες στη διασφάλιση των συνθηκών υγιεινής και της ασφάλειας των τροφίμων.

Πτηνοτροφία

- Δημιουργία μικρών βιοτεχνικών μονάδων επεξεργασίας υποπροϊόντων ή παραπροϊόντων – υπολειμμάτων της κύριας μεταποιητικής διαδικασίας
- Εκσυγχρονισμός ή/και μετεγκατάσταση μονάδων επεξεργασίας και τυποποίησης πουλερικών, με έμφαση σε επενδύσεις στη διαχείριση των υπολειμμάτων και μετεγκατάστασής του εκτός οικισμών.

Μελισσοκομία

- Εκσυγχρονισμός/ ίδρυση μονάδων τυποποίησης/ συσκευασίας μελιού, με έμφαση σε επενδύσεις στην προώθηση του προϊόντος
- Πιστοποίηση μελιού ως προϊόν ποιότητας.

ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΑΛΙΕΙΑΣ

- Δημιουργία σύγχρονων μεταποιητικών μονάδων τυποποίησης (μόνο το 25% της παραγωγής μεταποιείται) και επεξεργασίας της παραγόμενης πέστροφας και άλλων ειδών (χελιού) και ενίσχυση για δραστηριότητες πιστοποίησης και προώθησης των προϊόντων αυτών.
- Εκσυγχρονισμός ή επέκταση μονάδων μεταποίησης και εμπορίας.

Γ. ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

- Βιώσιμη και ολοκληρωμένη ανάπτυξη των περιοχών παρέμβασης που επικεντρώνονται στη διαφοροποίηση της τοπικής οικονομίας προς μη γεωργικές δραστηριότητες, καθώς και στη προώθηση του τουρισμού αλλά και εναλλακτικών μορφών αυτού
- Δημιουργία επισκέψιμων αγροκτημάτων, με υποδομές διανυκτέρευσης και εστίασης, στα πλαίσια της πολυαπασχόλησης και του αγροτουρισμού
- Ίδρυση επιχειρήσεων που παράγουν τοπικά προϊόντα και προμηθεύουν την αγορά όπως οι Αγροτουριστικοί Συνεταιρισμοί που αποτελούν σφραγίδα στην ποιότητα των αγαθών της περιοχής
- Ενίσχυση τουριστικών υποδομών πληροφόρησης μικρής κλίμακας.

Δ. ΛΟΙΠΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

1. Εξειδίκευση παρεμβάσεων στους τομείς της Εκπαίδευσης, της Κατάρτισης ανθρώπινου δυναμικού και της ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας

- Προώθηση μέτρων επαγγελματικής κατάρτισης και επιμόρφωσης, σύστασης και χρήσης συμβουλευτικών υπηρεσιών, συμμετοχή των γεωργών σε συστήματα για την ποιότητα των τροφίμων και σε κατάρτιση και ενημέρωση για τη διαφοροποίηση της αγροτικής οικονομίας με στόχο:
 - τη διεύρυνση των επαγγελματικών γνώσεων και την ενημέρωση για τα νέα πρότυπα και τις απαιτήσεις των Κανονισμών της Ε.Ε

- την κατάρτιση για παραγωγή προϊόντων ποιότητας και στην εφαρμογή ολοκληρωμένων συστημάτων διαχείρισης,
- τη συμμετοχή σε καινοτόμες δραστηριότητες και αύξηση της ανταγωνιστικότητας
- τη στροφή προς την πολυδραστηριότητα και τη διαφοροποίηση της παραγωγής
- τον εκσυγχρονισμό των μεθόδων παραγωγής και τη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας
- τη βελτίωση του περιβάλλοντος
- Επαγγελματική κατάρτιση και επιμόρφωση νέων γεωργών.
- Χρήση συμβουλευτικών υπηρεσιών – σύσταση υπηρεσιών διαχείρισης, γεωργών αντικατάστασης και παροχής συμβουλών.

2. Εξειδίκευση παρεμβάσεων στο Φυσικό Περιβάλλον

- Εφαρμογή αγροπεριβαλλοντικών και δασοπεριβαλλοντικών μέτρων, σε περιοχές Natura 2000, κ.λπ.

3. Εξειδίκευση παρεμβάσεων στο Πολιτισμικό Περιβάλλον

- Αποκατάσταση ιστορικών και αρχαιολογικών τόπων και μνημείων, παραδοσιακών οικισμών, του κτιριολογικού αποθέματος των χωριών και γενικότερα στην ενίσχυση και ενεργοποίηση του τοπικού πολιτιστικού κεφαλαίου. Στο πλαίσιο αυτό επιχειρείται η ενίσχυση μιας άλλης πλευράς του τριτογενή τομέα που έχει σχέση με την εκμετάλλευση όλων εκείνων των πόρων που διατηρούν μια κρίσιμη «μάζα» δραστηριοτήτων στην περιοχή και προσδιορίζουν τα ενδογενή αναπτυξιακά χαρακτηριστικά.

4. Εξειδίκευση παρεμβάσεων στην Τεχνική Υποδομή

- Οι τεχνικές υποδομές που είναι αναγκαίες και που σχετίζονται με τις αναδιαρθρώσεις στον πρωτογενή τομέα περιλαμβάνουν κυρίως έργα αγροτικής οδοποιίας, έργα αγροτικού εξηλεκτρισμού, εγγειοβελτιωτικά έργα, αναδασώσεις και αντιπλημμυρικά. Επίσης προτείνονται έργα τεχνικών υποδομών σε επίπεδο αγροτικών οικισμών, όπως δίκτυα ύδρευσης και αποχέτευσης και έργα αναπλάσεων χώρων και ολόκληρων οικισμών.
- Αναδάσωση για την αποκατάσταση κατεστραμμένου φυσικού τοπίου ή

δασώσεων για την αύξηση της πυραντοχής των συστάδων (δημιουργία ζωνών από λιγότερο εύφλεκτα είδη) καθώς και κάθε είδους ενέργειες που βοηθούν στην αποκατάσταση μιας κατεστραμμένης περιοχής.

- Αντιπλημμυρική και αντιδιαβρωτική προστασία του δάσους.
- Πρόληψη για την προστασία του δάσους από πυρκαγιές με κατασκευή και βελτίωση δασικών δρόμων, κατασκευή αντιπυρικών ζωνών, καθαρισμός δασών, κατασκευή έργων συγκράτησης και αποθήκευσης νερού.